

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ 2021-2026

ΚΟΓΚΡΕΣΟ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

(εισηγητές : Gutt Marit HELGESEN –πρόεδρος τμήματος περιφερειακών αρχών Κογκρέσου / Xavier CADORET – πρόεδρος τμήματος τοπικών αρχών Κογκρέσου)

I. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΚΟΓΚΡΕΣΟΥ : εξασφάλιση της καλής λειτουργίας της τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας μέσω της ανακλήσης των κοινωνικών δυσκολιών

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 70 ετών διαμορφώθηκε ένα νομικό πλαίσιο και ένα κοινωνικό περιβάλλον που αποτελείται από τα 47 κράτη μέλη του ΣΤΕ το οποίο βασίζεται σε ένα σύστημα συμβάσεων που κατόρθωσε την υποκατάσταση των συγκρούσεων με τη διεθνή και πολυμερή συνεργασία ενώ ταυτόχρονα εξασφαλίζει το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου στην Ευρώπη. Κυρίως μετά τη δημιουργία του Κογκρέσου Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών το 1994 δόθηκε η ευκαιρία στις τοπικές αρχές να μπουν σε μία λογική ευρωπαϊκής ενσωμάτωσης και συμμετοχής των τοπικών αρχών στην τοπική δημοκρατία σε επίπεδο πρακτικό και ουσιώδες.

Οι τοπικές κοινωνίες υπό πίεση

Εδώ και αρκετά χρόνια οι αρχές πάνω στις οποίες έχουν οικοδομηθεί οι ευρωπαϊκές κοινωνίες έχουν τεθεί υπό μεγάλη αμφισβήτηση, ο δημόσιος διάλογος εντείνεται ενώ οι σχέσεις των πολιτών με τους δημόσιους θεσμούς είναι τεταμένες. Αναλόγως με την χώρα υπάρχουν διακυμάνσεις, παραμένει όμως η σταθερή αμφισβήτηση της ικανότητας των δημοκρατικών συστημάτων να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των πολιτών.

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές ως βασικοί παράγοντες αλλαγής

Το Κογκρέσο υποστηρίζει ότι η απόκριση στα κοινωνικά αυτά ζητήματα περνάει μέσα από τη διαβούλευση όλων των επιπέδων διακυβέρνησης λόγω της αλληλο-συμπληρωματικότητας τους. Άλλωστε οι εθνικές κυβερνήσεις έχοντας επικυρώσει τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν ουσιαστικά αποδεκτεί τον ρόλο που παίζει η τοπική δημοκρατία στην οικοδόμηση πλουραλιστικών και ανοικτών κοινωνιών. Λόγω της εγγύτητας τους στον πολίτη οι τοπικές αρχές μπορούν να προωθήσουν την κοινωνική συνοχή και την αειφόρο τοπική ανάπτυξη καθώς και τη διάδραση και αλληλεξάρτηση μεταξύ πολιτών και δημοκρατικών θεσμών.

II. ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΓΚΡΕΣΟΥ : επίβλεψη, παρατήρηση εκλογών, προγράμματα συνεργασίας, πρακτικά εργαλεία

Το Κογκρέσο διεξάγει τις ερευνητικές αποστολές που του εμπιστεύτηκε η Επιτροπή των Υπουργών του ΣτΕ ενώ μέσω των μελών του μπορεί να είναι ενημερωμένο για τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις στα κράτη μέλη.

Οι καταστατικές επιτροπές θα προσαρμοστούν στις προτεραιότητες του Κογκρέσου για την περίοδο 2021-25 με συγκεκριμένες δράσεις στο πρόγραμμα εργασιών τους.

Το Κογκρέσο θα εξακολουθήσει να διεξάγει τις ερευνητικές του αποστολές, αναλόγως των δυνατοτήτων του και χρησιμοποιώντας, προς όφελος όλων των μελών του, τα πρακτικά εργαλεία που αναπτύσσονται μέσα από τις δράσεις του.

α. Επίβλεψη του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας

Χάριν στο μηχανισμό επίβλεψης το Κογκρέσο εκτιμά την εφαρμογή του Χάρτη στα κράτη μέλη του και επιδιώκει να βελτιώνει τον τρόπο με τον οποίο αυτά προσαρμόζονται στις προβλέψεις του, προωθώντας έτσι την τοπική αυτονομία και την αποκέντρωση ως βασικούς λειτουργικούς μοχλούς υπέρ της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο Χάρτης στηρίζεται σε μία σειρά υποχρεωτικών αρχών αλλά και προαιρετικών κανόνων και επιδιώκει να φέρει τις ποικίλες δομές τοπικών αρχών πιο κοντά σε αυτές τις αρχές. Σε βάθος χρόνου το Κογκρέσο επιδιώκει όπως όλα τα κράτη μέλη υπογράψουν τόσο το βασικό σώμα του Χάρτη (όπερ έχει ήδη συμβεί) όσο και τα πρόσθετα πρωτόκολλα, των οποίων η υιοθέτηση είναι προαιρετική.

β. Παρατήρηση τοπικών και περιφερειακών εκλογών

Το δικαίωμα των πολιτών να ασκούν τη δημοκρατική τους επιλογή δια μέσου της ψήφου κατά τρόπο καθολικό, ισότιμο και ελεύθερο, μυστικό και άμεσο, είναι ένα από τα βασικά δικαιώματα του ανθρώπου, αναγνωρισμένο σε διεθνές επίπεδο καθώς αποτελεί την βάση της πολιτικής συμμετοχής σε τοπικό επίπεδο. Είναι άλλωστε καταγεγραμμένο στο προοίμιο του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου του Ευρωπαϊκού Χάρτη το δικαίωμα συμμετοχής στα κοινά των τοπικών κοινωνιών και έχει επικυρωθεί ήδη από 19 κράτη μέλη.

Ως εκ τούτου η λειτουργία αποστολών παρακολούθησης εκλογικών διαδικασιών ανά τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσει να αποτελεί μία από τις βασικές δράσεις προτεραιότητας του Κογκρέσου.

Μέσα στο όλο κλίμα έλλειψης εμπιστοσύνης των πολιτών στις πολιτικές διαδικασίες, το Κογκρέσο κατά τα επόμενα χρόνια θα συμπεριλάβει στους στόχους τους τον επανα-προσανατολισμό των ψηφοφόρων σε ενδιαφέρουσες μορφές συμμετοχής στα κοινά όπως είναι τα δημοψηφίσματα σε τοπικό επίπεδο ενώ θα μελετήσει τις συνθήκες ανεξαρτησίας των υποψηφιοτήτων που κατέρχονται σε τοπικές και περιφερειακές εκλογικές διαδικασίες.

γ. Διοργάνωση δραστηριοτήτων συνεργασίας επί τόπου

Χάριν στην εμπειρία του σε θέματα τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας το Κογκρέσο καταφέρνει να παρέχει βοήθεια στην κατεύθυνση της ανάπτυξης νέων ικανοτήτων και τεχνογνωσίας στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και στην ενδυνάμωση των θεσμικών τους ικανοτήτων. Στόχος είναι η εγκαθίδρυση στενής συνεργασίας και βιώσιμων σχέσεων με τις διάφορες ενώσεις τοπικών και περιφερειακών αρχών των κρατών μελών και η υποστήριξη τους στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των μελών τους.

Τα προγράμματα συνεργασιών λοιπόν έρχονται να συμπληρώσουν τις καταστατικές δράσεις του Κογκρέσου και να διασυνδέσουν τις Συστάσεις και Αποφάσεις που έχουν υιοθετηθεί κατά τις Συνόδους Ολομελείας, με την πραγματική κατάσταση που επιτηρείται επί τόπου, καθώς και την συνεχόμενη επίβλεψη μέσω της διαδικασίας post monitoring.

Το Κογκρέσο και η Γραμματεία του θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν με ειδικευμένο προσωπικό την πρόοδο στον τομέα της αποκέντρωσης, τη διεξαγωγή και εγκαθίδρυση θεσμοθετημένου διαλόγου μεταξύ των κεντρικών εξουσιών και των τοπικών αρχών, να προωθούν μία διαφανή τοπική αυτοδιοίκηση στηριζόμενη στην πραγματική συμμετοχή των πολιτών και στην ενδυνάμωση των δυνατοτήτων των αιρετών εκπροσώπων μέσω της λειτουργικής τους σχέσης με τις αντιπροσωπευτικές ενώσεις τοπικών αρχών.

δ. Ανάπτυξη δικτύου πρακτικών εργαλείων

Το Κογκρέσο έχει αναπτύξει πολυάριθμα εργαλεία, εκδόσεις και πρακτικούς οδηγούς προκειμένου να υποστηρίξει την άσκηση των καθημερινών λειτουργιών των μελών του και του συνόλου των τοπικών αρχών.

Το κογκρέσο στοχεύει εξίσου να προωθήσει τις σχέσεις μεταξύ των αιρετών τοπικού και περιφερειακού επιπέδου ανά τα 47 κράτη μέλη διαμορφώνοντας μεταξύ τους δυναμικά δίκτυα που θα τους επιτρέψουν να εργαστούν παράλληλα, στο πλαίσιο κοινών έργων.

Γι αυτό θα εμπλέκεται σε θεσμοθετημένες συνεργασίες με την κοινωνία των πολιτών, με την οποία θα υπογράφονται πολυμερείς συμφωνίες και θα προωθούνται κοινές δράσεις.

III. ΟΙ ΠΡΩΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΟΓΚΡΕΣΟΥ : αντιμετώπιση των μεγάλων κοινωνικών ελλειμμάτων

Οι ενέργειες του Κογκρέσου αναζητούν απαντήσεις στα ελλείμματα στα οποία σκοντάφτουν οι δημοκρατικές κοινωνίες μέσω επιτόπιων δράσεων που διεξάγονται σε συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

Στην επερχόμενη θητεία του 2021-2025 το Κογκρέσο θα συνεχίσει να προωθεί την σταθερή του πεποίθηση ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές παίζουν ουσιαστικό ρόλο στην αναδόμηση δημοκρατικών κοινωνιών πιο ισότιμων προς όλους τους πολίτες, καθώς βρίσκονται στην πρώτη γραμμή ώστε να μπορούν να εκτιμήσουν τις ανάγκες των πολιτών και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και στην θέση σε ισχύ καινοτόμων πολιτικών, όπως αυτές θα έχουν υιοθετηθεί σε τοπικό επίπεδο.

Η Ατζέντα των Η.Ε για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη αποτελεί ένα εξίσου χρήσιμο εργαλείο για τις εργασίες του Κογκρέσου στους τομείς της δημοκρατίας, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του κράτους δικαίου. Άλλωστε το Κογκρέσο έχει υιοθετήσει πλήρως τις 12 βασικές αρχές της Βιώσιμης Ανάπτυξης των Η.Ε για το 2030.

Συγκεκριμένα στο πρόγραμμα εργασιών του θα εξετάσει τέσσερις τομείς για τους οποίους είναι πεπεισμένο ότι χρήζουν συστηματικής επεξεργασίας, επείγουσας και συντονισμένης δράσης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, κοινωνίας των πολιτών και ιδιωτικού τομέα :

Η ποιότητα της δημοκρατίας / οι ανισότητες μέσα στην κοινωνία / τα περιβαλλοντικά θέματα / η επανάσταση της τεχνητής νοημοσύνης

Πιο συγκεκριμένα το Κογκρέσο πρόκειται να επικεντρωθεί στα κάτωθι ζητήματα :

- Αντιπροσωπευτική δημοκρατία και ισότητα των πολιτών κατά την άσκηση της
- Βελτίωση της ποιότητας δημοκρατικής διακυβέρνησης στην υπηρεσία του πολίτη

- Διαμόρφωση ολοκληρωμένων κοινωνιών με μειωμένες ανισότητες στην πράξη, μέσα από υπερπήδηση κοινωνικών και οικονομικών εμποδίων
- Διαμόρφωση βιώσιμων κοινωνιών, μέσα από περιβαλλοντικές δράσεις σχετιζόμενες με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή που θα βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών
- Προώθηση της τεχνητής νοημοσύνης σε τοπικό επίπεδο, για τις απαραίτητες αλλαγές του προσώπου της σύγχρονης τοπικής δημοκρατίας

IV. ΟΙ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΓΚΡΕΣΟΥ

Το Κογκρέσο θα συνεχίσει τις συνέργιες του με τα υπόλοιπα όργανα του ΣτΕ ενώ θα συντηρήσει τις πάντα στενές σχέσεις του με τις ενώσεις δήμων των μελών του οι οποίες παίζουν τον σημαντικότερο ρόλο στην προώθηση της τοπικής δημοκρατίας στα κράτη μέλη.

Επιπλέον και στην βάση της αναθεωρημένης συμφωνίας συνεργασίας του 2018, το Κογκρέσο θα συνεχίσει την στενή συνεργασία του με την Επιτροπή των Περιφερειών, την οποία άλλωστε ενδυναμώνει η κοινή Επιτροπή Υψηλού Επιπέδου των δύο οργάνων, στην βάση κοινών στόχων και δράσεων τους που αποβλέπουν στην ενδυνάμωση της τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας, την αποκέντρωση και την τοπική αυτονομία στην Ευρώπη.

Περιληπτική μετάφραση από το πρωτότυπο

Χαμακιώτη Δέσποινα

Διεθνείς Σχέσεις ΚΕΔΕ